

Навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа І-ІІ ст. –
дитячий садок № 10»
Дружківської міської ради
Донецької області

Розробка уроку
з зарубіжної літератури в 9 класі
Тема. Джонатан Свіфт (1667–1745).
«Мандри Лемюеля Гуллівера» (1 частина). Історія
написання твору. Ознайомлення зі змістом твору.

Підготувала:
учитель зарубіжної літератури
Щербініна Наталя Сергіївна

Тема. Джонатан Свіфт (1667–1745). «Мандри Лемюеля Гуллівера» (1 частина). Історія написання твору. Ознайомлення зі змістом твору.

Мета: познайомити учнів зі змістом твору; вдосконалювати вміння читачів сприймати фантастичні припущення як складову пригодницької літератури; вдосконалювати вміння працювати з текстом; виховувати культуру зв'язного мовлення, культуру відповіді: логічність, послідовність, доказовість, емоційність, наявність власної точки зору.

Тип уроку: вивчення нового матеріалу.

Обладнання: ілюстрації до твору Віктора та Валерія Шатунових, малюнок «Роза вітрів», портрети Дж. Свіфта.

Епіграф уроку:

Я пишу не заради слави:

Єдина моя мета – благо

суспільства.

Дж. Свіфт

Хід уроку

I. Організаційний момент.

(Перевірка готовності учнів до уроку)

II. Мотивація навчальної діяльності школярів.

- Діти, ми сьогодні вирушаємо у мандри, і я нагадую, що мандрувати можна не тільки у просторі, а й у часі, потрапляючи в такий спосіб у невідомі країни...

III. Оголошення теми, мети та завдань уроку.

Отже, діти, сьогодні ми з вами познайомимось з ірландським письменником Джонатаном Свіфтом та першою частиною його відомого твору «Мандрі Лемюеля Гуллівера».

Наше завдання - не тільки простежити мандрівні шляхи героя, а й відповісти на не зовсім просте запитання:

Чому автор привів свого героя у цю невідому країну, якої немає на жодній карті? Яку мету він переслідував? Від чого це, нарешті, залежить?

Щоб відповісти на ці запитання, нам треба простежити путь героя від самого початку, а для цього необхідно вирушити на батьківщину письменника - у добру стару Англію і, перш за все, познайомитися з автором твору.

IV. Основний зміст уроку.

Зараз ми з вами розподілемося на групи. Кожна група отримає конверт, у якому ви знайдете інформацію про певний період життя та творчості письменника. Ваше завдання дослідити цей період і розповісти однокласникам.

Учні отримують конверти із завданнями.

I група

Ранні роки (1667—1700)

Основним джерелом відомостей про родину Свіфта і його ранні роки є «Автобіографічний фрагмент», який Свіфт написав у 1731 році, що охоплює події до 1700 року. Там йдеться про те, що під час громадянської війни родина діда Свіфта переселилася з Кентербері в Ірландію.

Свіфт народився в ірландському місті Дубліні в небагатій протестантській родині. Його батько (також на ім'я Джонатан Свіфт, 1640—1667), невеликий суддівський чиновник, помер за кілька місяців до народження сина, залишивши сім'ю (дружину, доньку і сина) в тяжкому становищі. Мати через якийсь час після народження від'їхала до Англії, і вихованням Джонатана займався його дядько, Годвін Свіфт, відомий адвокат і близький друг Джона Темпла[en], у чийого сина Свіфт згодом працював секретарем.

Родина Свіфта мала кілька цікавих літературних зв'язків. Його бабуся, Елізабет (Драйден) Свіфт, була племінницею Еразмуса Драйдена[en], який був дідом поета Джона Драйдена. Тітка цієї самої бабусі, Кетрін (Трокмортон) Драйден, була двоюрідною сестрою Елізабет[en], дружини Волтера Релі. Його прапрабабуся, Маргарет (Годвін) Свіфт, була сестрою Френсіса Годвіна[en], автора книги Людина на Місяці[en], яка почасти вплинула на сюжет Подорожей Гуллівера. Його дядько, Томас Свіфт,

перебував у шлюбі з донькою поета і драматурга Вільяма Давенанта[en], хрещеника Вільяма Шекспіра.

Годвін Свіфт відправив хлопця в найкращу школу Дубліна, Кілкенні Коледж[en], де також навчався філософ Джордж Берклі. Після школи вступив до Триніті-коледжу Дублінського університету (1682), який закінчив 1686 року. В ньому Свіфт здобув ступінь бакалавра мистецтв і довічне скептичне ставлення до наукових премудростей.

Свіфт навчався на здобуття ступеня магістра, але громадянська війна, що розпочалася в Ірландії після повалення короля Якова II (1688), змусила його поїхати до Англії і пробути там 2 роки. В Англії він служив секретарем у сина знайомого матері (за іншими відомостями, її далекого родича) — заможного відставного дипломата і відомого есеїста Вільяма Темпла[en], маєток якого часто відвідували поети і літератори. У маєтку Темпла Свіфт вперше зустрів Естер Джонсон[en] (1681—1728), доньку служниці, яка рано втратила батька. Естер тоді було лише 8 років; Свіфт став її другом і вчителем.

1690 року повернувся до Ірландії, хоча пізніше неодноразово відвідував Темпла. Для пошуку посади Темпл вручив йому характеристику-рекомендацію, в якій відзначив добре знання латинської та грецької мов, знайомство з французькою і відмінні літературні здібності. Темпл, сам відомий есеїст, зумів оцінити неабиякий літературний талант свого секретаря, надав йому свою бібліотеку й дружню допомогу в життєвих справах; натомість Свіфт допомагав Темплу в підготовці його великих мемуарів. Саме в ці роки Свіфт почав літературну творчість, спочатку як поет. Впливового Темпла відвідували численні імениті гості, включаючи короля Вільгельма, і спостереження за їхніми бесідами дало неоціненний матеріал майбутньому сатирику.

1692 року Свіфт здобув звання магістра в Оксфорді, а в 1694 році прийняв духовний сан англіканської церкви. Його призначили священиком в ірландське селище Кілрут (англ. Kilroot). Однак незабаром Свіфт, за його власними словами, «втомився від своїх обов'язків за кілька місяців» і повернувся на службу до Темпла. У 1696—1699 роках пише сатиричні повісті-притчі «Казка бочки[en]» і «Битва книг[en]» (опубліковані 1704 року), а також кілька поем.

У січні 1699 року помер його патрон, Вільям Темпл. Темпл був одним небагатьох знайомих Свіфта, про кого той написав лише добрі слова і сказав, що все добре і привабливе в людстві померло разом з Темплом. Свіфт недовго залишався в Англії, щоб завершити редагування мемуарів Темпла і, можливо, сподіваючись, що визнання його роботи допоможе знайти посаду в Англії, яка б йому підходила. На жаль, робота Свіфта наробила йому ворогів серед членів родини і друзів Темпла, особливо невдоволеною була сестра Темпла, леді Жіффар, яка виступала проти включення деяких подробиць у мемуари. Потім Світ спробував звернутись безпосередньо до короля Вільгельма III, оскільки думав, що той пообіцяв Темплу влаштувати Свіфта на роботу, але ця спроба завершилась невдачею. Хоча пошуки роботи не приносили успіху, але зате Свіфт близько познайомився з придворними звичаями. Влаштувався на меншу посаду, секретаря і капелана графа Берклі[en], одного з Лордів правосуддя Ірландії. Однак коли прибув до Ірландії, то дізнався, що це місце вже віддали іншому. Нарешті 1700 року

йому дали парафію Ларакор, Агер[en] і Ратбегган, а також призначили служителем (пребендарієм) собору Святого Патрика в Дубліні.

В Ларакорі, який розташований за 7,7 км від Саммергілла[en] і за 32 км від Дубліна, парафія складалася з 15 осіб і Свіфт мав удосталь часу, щоб упорядкувати свій сад, провести канал (у голландському стилі, схожому на парк Мура), саджати верби і перебудовувати свій будинок священика. Як капелан лорда Берклі він провів багато часу в Дубліні і часто подорожував до Лондона впродовж наступних десяти років. У цей період він опублікував кілька анонімних памфлетів, серед яких A Discourse on the Contests and Dissentions in Athens and Rome 1701 року. Сучасники одразу відзначили особливості сатиричного стилю Свіфта: яскравість, безкомпромісність, відсутність прямої проповіді — автор іронічно описує події, залишаючи висновки на розсуд читача.

II група

Майстер сатири (1700—1713)

1702 року Свіфт здобув ступінь доктора богослов'я в Триніті-коледжі. Тієї весни він вирушив до Англії й потім у жовтні повернувся в Ірландію в супроводі Естер Джонсон, тепер їй було 20, а також Ребекки Дінглі, ще однієї мешканки домогосподарства Вільяма Темпла. Дослідники сперечаються щодо стосунків Свіфта і Естер. Багато хто, в тому числі друг Свіфта Томас Шерідан[en], вірив, що вони таємно одружились 1716 року. Інші, як наприклад економки Свіфта місіс Брент і Ребекка Дінглі (яка жила з Естер усі роки перебування тієї в Ірландії), відкидали цю думку як нісенітницю. В дійсності Свіфт не бажав, щоб Естер виходила за когось заміж. Коли їхній спільний друг Вільям Тісдалл[en] повідомив Свіфту, що збирається робити пропозицію Естер, то той написав листа, в якому відговорював Тісдалла від цієї ідеї. Хоча тон листа був ввічливим, але в приватних розмовах Свіфт відверто казав, що Тісдалл «втручається в чужі справи» і через це вони віддалились один від одного на багато років.

Тоді ж Свіфт зблизився з опозиційною партією вігів. Авторитет Свіфта як письменника і мислителя зростав. У ці роки Свіфт часто відвідував Англію, заводив знайомства в літературних колах. Видав (анонімно, під однією обкладинкою) «Казку бочки» і «Битву книг» (1704); перша з них має багатозначний підзаголовок, який можна віднести до всієї творчості Свіфта: «Написано заради загального вдосконалення роду людського». Книга відразу стала популярною і в перший же рік вийшла трьома виданнями. Слід відзначити, що майже всі твори Свіфта виходили під різними псевдонімами або взагалі анонімно, хоча його авторство зазвичай не було секретом.

У 1705 році віги на кілька років завоювали більшість в парламенті, однак поліпшення моралі не відбулося. Свіфт повернувся до Ірландії, де йому надали парафію (в селі Ларакор) і проживав там до кінця 1707 року. В одному з листів він порівняв чвари вігів і торі з котячими концертами на дахах.

Близько 1707 року Свіфт познайомився з іншою дівчиною, 19-річною Естер Ваномрі (англ. Esther Vanhomrigh, 1688—1723), яку Свіфт в своїх листах називав Ванессою. Вона, як і Естер Джонсон, росла без батька (торговця-голландця). Збереглася частина

листів Ванесси до Свіфта — «сумні, ніжні і захоплені»: "Якщо Ви знаходите, що я пишу занадто часто до Вас, то Ви повинні повідомити мені про це або взагалі написати мені знову, щоб я знала, що Ви не зовсім забули про мене

Водночас Свіфт майже щодня писав Естер Джонсон (її Свіфт називав Стелою); пізніше ці листи увійшли до його книги «Щоденник для Стелли», яка вийшла посмертно. Естер-Стелла, залишившись сиротою, оселилася в ірландському маєтку Свіфта разом зі своєю компаньйонкою, на правах вихованки. Частина біографів, спираючись на свідчення друзів Свіфта, припускає, що він і Стелла таємно повінчалися близько 1716 року, але документальних підтверджень цьому не виявлено.

У 1710 році торі на чолі з Генрі Сент-Джоном, згодом віконтом Болінгброком[en], прийшли до влади в Англії, і Свіфт, що розчарувався в політиці вігів, виступив на підтримку уряду. У деяких сферах їх інтереси дійсно збігались: торі згорнули війну з Людовиком XIV (Утрехтський мир), засудили корупцію і пуританський фанатизм. Саме до цього і закликав раніше Свіфт. Крім того, вони з Болінгброком, талановитим і дотепним письменником, заприятелювали. На знак подяки Свіфту надали сторінки консервативного тижневика (англ. The Examiner), де впродовж кількох років він публікував свої памфлети.

III група

Декан (1713—1727)

1713 року за допомогою друзів з табору торі Свіфта призначено деканом собору Святого Патріка. Це місце, крім фінансової незалежності, дало йому міцну політичну трибуну для відкритої боротьби, однак віддалило від великої лондонської політики. Проте Свіфт з Ірландії продовжував активну участь у суспільному житті країни, публікуючи статті й памфлети присвячені нагальним проблемам. Гнівисто виступав проти соціальної несправедливості, станової пихи, гноблення, релігійного фанатизму тощо.

1714 року віги знову повернулися до влади. Болінгброк, звинувачений у зносінах з яacobітами, емігрував до Франції. Свіфт надіслав вигнанцеві листа, у якому просив розпоряджатись ним, Свіфтом, на свій розсуд. Він додав, що це перший випадок, коли він звертається до Болінгброка з особистим проханням. Того ж року померла матір Ванесси. Залишившись сиротою, вона переїхала до Ірландії, ближче до Свіфта.

У 1720 році палата лордів ірландського парламенту, сформована з англійських ставлеників, передала британській короні всі законодавчі функції щодо Ірландії. Лондон негайно використав нові права, щоб надати привілеї англійським товарам. Відтоді Свіфт вступив у боротьбу за автономію Ірландії, яку розоряли в інтересах англійської метрополії. Він проголосив по суті декларацію прав пригнобленого народу

Будь-яке управління без згоди керованих є справжнісіньким рабством... За законами Бога, природи, держави, а також за вашими власними законами ви можете і повинні бути такими ж вільними людьми, як ваші брати в Англії.

У ці ж роки Свіфт почав роботу над «Подорожами Гуллівера».

1723 року померла Ванесса. Вона заразилася туберкульозом, доглядаючи за молодшою сестрою. Її листування зі Свіфтом за останній рік було з якоїсь причини знищено. Більша частина статку Ванесси, згідно з її заповітом, відійшла Джорджу Берклі, другові Свіфта, в майбутньому відомому філософу. Свіфт високо цінував Берклі, який тоді був деканом в ірландському місті Деррі.

1724 року анонімно вийшли й розійшлися багатотисячним тиражем бунтівні «Листи сукнороба», що закликали до бойкоту англійських товарів і недоважної англійської монети. Резонанс від «Листів» був оглушливим і повсюдним, отож Лондон був змушений терміново призначити нового намісника, Джона Картерета[en], щоб втихомирити ірландців. Премія, яку призначив Картерет тому, хто вкаже ім'я автора, залишилася неврученою. Вдалося знайти й віддати під суд друкаря «Листів», однак присяжні одностайно його виправдали. Прем'єр-міністр лорд Волпол запропонував арештувати «підбурювача», але Картерет пояснив, що для цього знадобиться ціла армія.

Зрештою Англія вирішила піти на деякі економічні поступки (1725), і відтоді англіканський декан Свіфт став національним героєм і неофіційним лідером католицької Ірландії. Сучасник зазначає: «Його портрети були виставлені на всіх вулицях Дубліна... Привітання та благословення супроводжували його всюди, де б він не проходив». Якось на майдані перед собором зібралася й здійняла галас численна юрба. Свіфту доповіли, що це городяни готуються спостерігати сонячне затемнення. Роздратований Свіфт велів передати присутнім, що декан скасовує затемнення. Натовпі стих і шанобливо розійшовся. За спогадами друзів, Свіфт говорив: «Що стосується Ірландії, то тут мене люблять лише мої старі друзі — чернь, і я відповідаю на їхню любов взаємністю, бо не знаю нікого іншого, хто б на це заслуговував».

У відповідь на економічний тиск метрополії Свіфт з власних коштів заснував фонд допомоги дублінським містянам, яким загрожувало розорення, причому не робив відмінності між католиками й англіканами. Бурхливий скандал по всій Англії та Ірландії викликав знаменитий памфлет Свіфта «Скромна пропозиція[en]», в якому він знущально порадив: якщо ми нездатні прогодувати дітей ірландських бідняків, прирікаючи їх на злидні й голод, давайте краще продавати їх на м'ясо, а зі шкіри робити рукавички.

Помітивши, що багато могил у соборі святого Патрика занедбані й пам'ятники руйнуються, Свіфт розіслав родичам покійних листи, в яких вимагав негайно надіслати гроші на ремонт пам'ятників; у випадку відмови він пообіцяв привести могили в порядок на кошти парафії, але в нових написах на пам'ятниках увічнити скупість і невдячність адресата. Одного з листів було направлено королю Георгу II. Його величність залишив лист без відповіді, й відповідно до обіцянки на надгробній плиті його родича були відзначені скупість і невдячність короля.

IV група

Останні роки (1727—1745)

1726 року вийшли перші два томи «Мандрів Гуллівера» (без вказівки імені справжнього автора); інші два були опубліковані наступного року. Книга, дещо зіпсована цензурою,

користувалася небаченим успіхом. За кілька місяців її перевидано тричі, незабаром з'явилися переклади на інші мови.

У 1728 році померла Стелла. Фізичний і душевний стан Свіфта погіршувався. Популярність його продовжувала зростати: 1729 року Свіфту присвоїли звання почесного громадянина Дубліна, вийшли його зібрання творів: перше 1727 року, друге — 1735 року.

Останні роки свого життя Свіфт страждав від прогресуючого психічного розладу; в одному з листів він згадував «смертельну скорботу», що вбиває його тіло й душу. У 1742 році, після інсульту, Свіфт втратив мову і (частково) розумові здібності, після чого його визнано недієздатним. Три роки по тому (1745) помер. Похований в центральному нефі свого собору поряд з могилою Естер Джонсон, епітафію на надгробній плиті він сам склав заздалегідь, ще 1740 року, в тексті заповіту

Тут спочиває тіло Джонатана Свіфта, декана цього собору, і суворе обурення вже не роздирає його серце. Іди, подорожній, і візьми приклад, якщо можеш, з того, хто мужньо боровся за справу свободи. Ще раніше, 1731 року, Свіфт написав поему «Вірші на смерть доктора Свіфта», що містить своєрідний автопортрет.

Більшу частину свого статку Свіфт заповів витратити на створення лікарні для душевнохворих; «Шпиталь Святого Патрика для імбецилів» був відкритий у Дубліні в 1757 році. Він існує дотепер і є найстарішою в Ірландії психіатричною клінікою.

(Презентація роботи груп)

2. Слово вчителя.

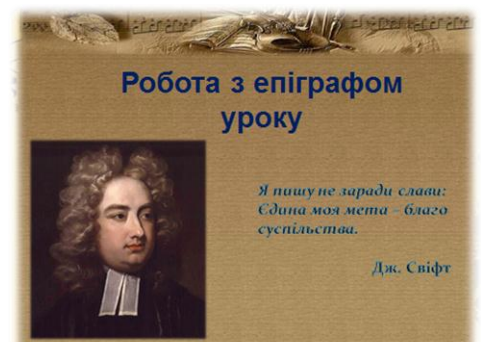
Дякую, діти, ви гарно попрацювали. Скажіть, чи замислювались ви коли-небудь над тим, що керує нашими діями, яка причина наших вчинків, який слід ми залишаємо на землі ?

У словах англійського просвітителя і письменника Дж. Свіфта, взятих як епіграф до сьогоденішнього уроку, прямо сказано, що рухало талантом митця : «Я пишу не ради слави. Єдина моя мета – благо суспільства».

У чому ж полягає благо суспільства, про яке так багато говорять? Свіфт вважав, що в конкретних справах на благо кожної людини, в захисті пригнічених і покривджених.

Про його життєві переконання свідчить цитата з його книги : «Той, хто знайде спосіб зростити два колоски там, де досі родив один, зробить для своєї країни і всього людства куди більше добра, ніж усі політичні діячі разом».

Він ніколи не бачив особистого блага без блага рідної землі, свого пригнобленого народу. Тому життя цього сміливого і невідкупного чоловіка було нелегким і стражденним. В Ірландії Джонатана Свіфта шанують, як у нас в Україні Тараса Шевченка.

Дж. Свіфт не сприймав тогочасного пинципу в літературі «розвиваючи – повчати» і вважав, що читача потрібно не розважати, а будити в ньому злість, примушувати бачити себе у справжньому вигляді.

Наскільки це йому вдалося ми зможемо дізнатися, коли прочитаємо «Пригоди Лемюеля Гуллівера». Твір цей пригодницький і водночас сатиричний.

3. Фізкультхвилинка.

«Білка»

Із куща ліщини білка

(підняти руки вгору із поворотом кистей)

Нахилила дітям гілку

(нахили вліво–вправо піднятих догори рук),

З’їжте, любі, смакоти

(імітація піднесення горіхів до рота),

Щоб скоріше підрости

(руки вгору, потягування на носочках).

На тобі, окатий синку

(масаж очного яблука вказівним пальцем),

Три і два даю в торбинку

(натискання вказівним пальцем

на очне яблуко).

Їх одразу не гризи

(повертання голови вліво і вправо),

Спершу, скільки всіх, скажи

(піднімання й опускання плечей, руки на поясі).

4. Запис у зошитах.

Сатира - висміювання суспільних і людських вад , різкий осуд негативного.

Гумор – вид комічного, коли серйозне в житті зображується в жартівливому тоні, коли про людські вади говориться з добродушною посмішкою.

Іронія – засіб гумору та сатири, заснований на приховано-глузливому, зневажливо-осудливому зображенні людини чи явища.

5. Повідомлення групи літературознавців про історію видання книги, її будову та сюжет

Одного літнього вечора в помешканні лондонського видавця Бенджаміна Мотта пролунав дзвінок. Господар відчинив двері, та відвідувач уже пішов. На порозі лежав згорток з нотатками якогось Лемюеля Гуллівера, в яких він розповідав про свої мандри. У пакеті також був супровідний лист якогось невідомого Річарда Сімпсона, котрий стверджував , що є родичем цього Гуллівера, і ручався за правдивість написаного.

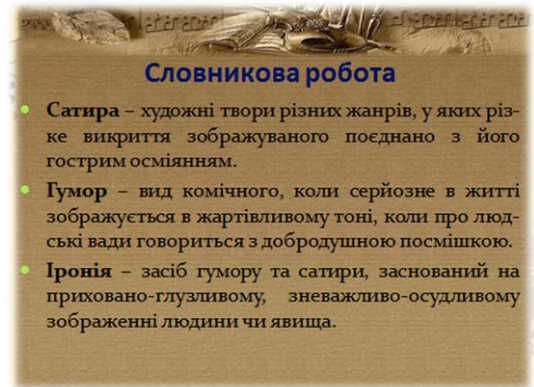
Він же поставив умову : якщо рукопис сподобається видавцеві, той має повідомити автора про це за три дні і лише тоді отримає повний варіант твору.

Записи невідомого автора видавець прочитав за один вечір і вже наступного дня мав згоду надрукувати записи Гуллівера.

Ми вже знаємо, що Свіфт мав підстави приховувати авторство. Текст, переданий видавцеві, навіть було переписано чужою рукою. Таке свідоме переписування свого твору справжнім автором іншому - реальному чи вигаданому – називається містифікацією. Твори Свіфта забороняли друкувати, бо в них висміювалася англійська дійсність.

Невдовзі справжнє ім'я автора стало відомим для кола освічених читачів і при дворі. Та багаті вдавали, що смілива сатира спрямована не на них. Згодом вони звинувачували його в тому, що він звів наклеп на людський рід, називали Свіфта людиноненависником і душевнохворим.

Книга «Мандри Лемюеля Гуллівера» складається із чотирьох частин. У першій Лемюель потрапляє до ліліпутів, маленьких чоловічків, які у дванадцять разів менші за звичайних людей. У другій – опиняється у

країні велитнів і сам перетворюється на ліліпута. У третій – він мандрівник і подорожує до інших вигаданих країн. У четвертій – потрапляє до країни розумних коней – гуїнґгмів. Зажанром цей твір – сатиричний роман – казка, написаний у формі розповіді про подорожжі.

6. Коментар вчителя.

Створював цей твір письменник понад шість років. Успіх його можна було порівняти з успіхом твору про Робінзона Крузо.

7. Виразне читання 1 частини твору.

8.Словникова робота.

V. Підсумок уроку

1. «Кошик запитань»

Учні дістають із кошика по одному питанню та відповідають на них.

Брістоль. Початок подорожі

Хто такий Гуллівер? Чому він вирушив у плавання?

Що ви дізналися про його минуле?

Шторм

Назвіть відомі твори, героям яких довелося пережити подібну жакливу ситуацію.

Що трапилося з кораблем, матросами та Гуллівером?

Порятунок

Як Гуллівер потрапив до країни ліліпутів?

У полоні

що побачив Гуллівер, коли прокинувся на незнайомому березі?

Як це описано в тексті? Знайдіть і прочитайте.

Робота з текстом

З яким проханням звернувся Лемюель до гурго (такий був титул поважного вельможі), який зрозумів його дуже добре? Як Гулліверові вдалося пояснити, не знаючи мови ліліпутів?

Робота з текстом
 Що трапилося із Гуллівером?
 Знайдіть відповідь у тексті.

Що ви дізналися про Ліліпутію?

2.Рефлексія. Метод “Прес”

Тема висловлювання:

«Що найбільше мені сподобалося у романі».

Учні формулюють висловлювання за схемою:

«Я хочу сказати про ... тому, що ...

Наприклад, ...

Отже (тому), я вважаю ...»

VI.Оцінювання

VII.Домашнє завдання

1. Прочитати 2 – 6 розділи I частини твору.

2. Дати розгорнуту відповідь на питання: «Якими змальовані у творі державний устрій, закони і звичаї та система виховання дітей у Ліліпутії».

Рефлексія. Метод “Прес”
 Тема висловлювання:
 «Що найбільше мені сподобалося у романі».

Учні формулюють висловлювання за схемою:

«Я хочу сказати про ... тому, що ...
 Наприклад, ...
 Отже (тому), я вважаю ...»

Домашнє завдання

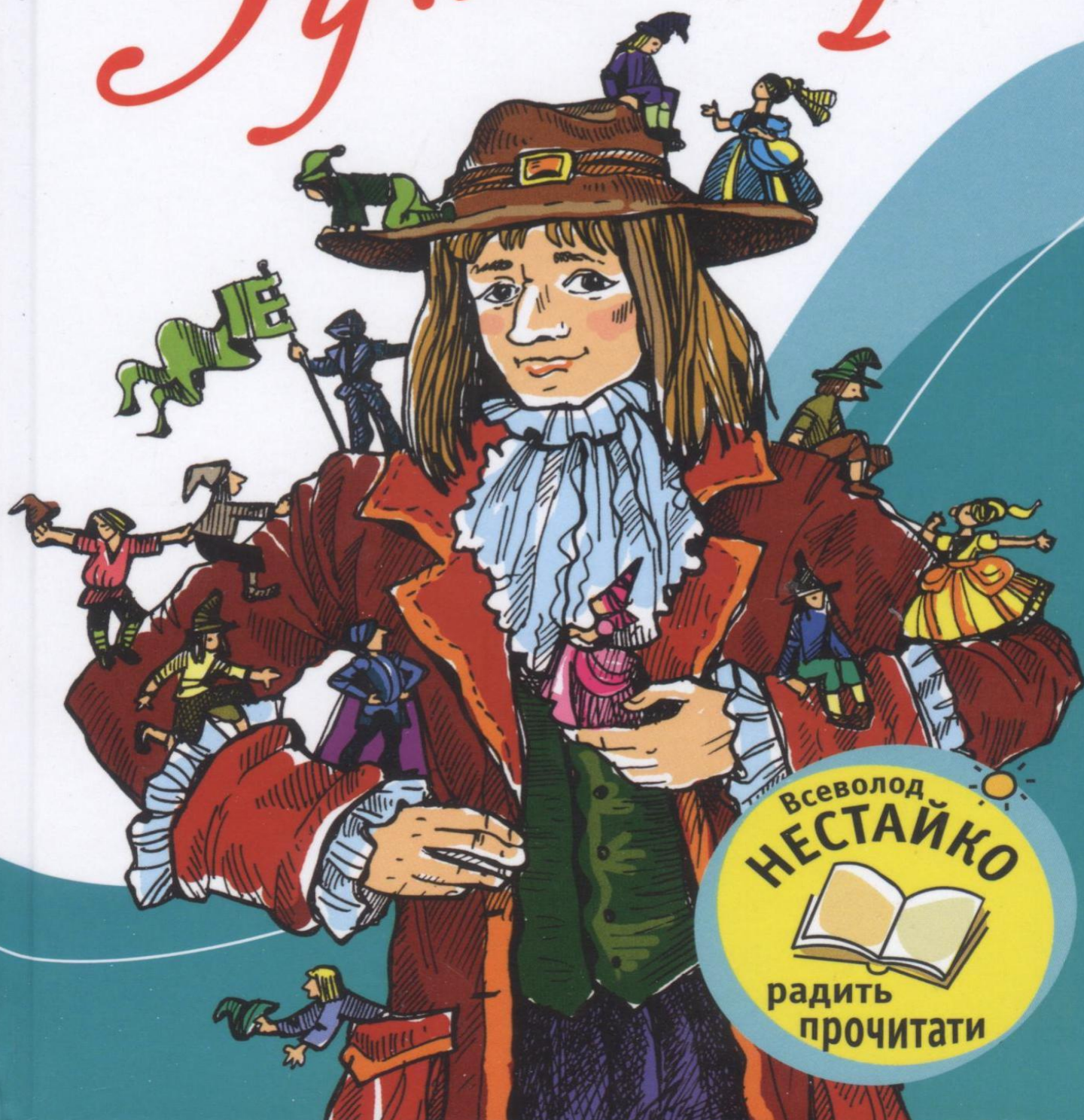
- Прочитати 2 – 6 розділи I частини твору.
- Дати розгорнуту відповідь на питання: «Якими змальовані у творі державний устрій, закони і звичаї та система виховання дітей у Ліліпутії».

Джонатан Свіфт (1667–1745)

Джонатан Свіфт

Мандрі Гулівер

Всеволод
НЕСТАЙКО

радить
прочитати

